

PROGRAMACIÓ D'AULA

FORMACIÓ I ORIENTACIÓ
PERSONAL I PROFESSIONAL
(FOPP)

GRUP: 3r PDC

DEPARTAMENT D'ORIENTACIÓ

CURS 2023-2024

INTRODUCCIÓ

Aquesta programació d'aula s'elabora per al grup de 3R PDC (Programa de Diversificació Curricular) del curs 2023-2024 amb una sessió setmanal de 55 minuts de duració, impartit per part de les docents Teresa Beltrán Andreu i Ana Lara Carrión membres del Departament d'Orientació.

Aquest grup està format per 13 alumnes que requereixen de diferents mesures de resposta educativa NII, NIII i NIV donades les seues característiques personals, la seua història escolar i les necessitats educatives que presenten derivades en algun cas de TDAH, dificultats d'aprenentatge de la lectura, escriptura i/o matemàtiques o discapacitat intel·lectual lleu.

Des de la matèria de Formació i Orientació Personal i Professional (FOPP) es pretén que, integrant en el currículum competències que proporcionen a l'alumnat experiències d'aprenentatge sobre si mateix, coneixement de l'entorn i del món laboral, es contribuïska a reforçar l'acció orientadora i es fomenta una major maduresa vocacional de l'alumnat amb projecció cap al futur.

Segons la normativa vigent i atés que en el curs 2023-2024 ja tots els cursos han de prendre com a referents d'avaluació el que es contempla en el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria (DOGV 9403, 11.08.2022, les programacions d'aula partiran de la proposta pedagògica de departament i haurà d'incloure per a cada matèria o àmbit, almenys, els elements següents:

- a) Les situacions d'aprenentatge adaptades a les característiques del grup.
- b) Els criteris d'avaluació vinculats a les competències específiques i associats a les situacions d'aprenentatge plantejades.
- c) Els sabers bàsics que cal mobilitzar per a l'assoliment de les competències específiques referides en el punt b) d'aquest apartat.
- d) La seqüència d'activitats.
- e) L'organització dels espais d'aprenentatge i els agrupaments.
- f) La distribució del temps.
- g) La selecció i organització dels recursos i materials.
- h) Les mesures de resposta educativa per a la inclusió en els nivells III i IV i els criteris d'avaluació de les adaptacions curriculars significatives, si és el cas, associats a les situacions d'aprenentatge plantejades.
- i) Els elements que faciliten l'accessibilitat de l'aprenentatge.

j) Els instruments de recollida d'informació i models de registre per a la valoració del progrés de l'alumnat.

a) Les situacions d'aprenentatge adaptades a les característiques del grup.

Dins de la matèria de FOPP tindrem en compte diferents situacions d'aprenentatge adaptades a les característiques del nostre grup de 3r de PDC per tal de possibilitar de formar eficaç i coherent els coneixements, destresces i actituds del nostre alumnat propis d'aquesta etapa. Partirem d'uns objectius clars i precisos que integren els sabers bàsics. A més, es proposaran diferents escenaris per tal d'afavorir el treball individual i de grup, permetint que l'alumnat vaja assumint responsabilitats personals progresivament i de forma cooperativa en la resolució creativa dels reptes plantejats. S'inclouran diferents suports i formats, tant analògics com digitals. A més, partirem del seus interessos i inclourem continguts essencials perquè l'alumnat pugui repondre amb eficàcia als reptes del seu dia a dia.

SITUACIÓ D'APRENTATGE	BLOC DE SABERS BÀSICS
SA1.L'ESSER HUMÀ	BLOC 1. AUTOCONeixEMENT I RELACIONS INTERPERSONALS
SA.2. LA IDENTITAT PERSONAL	
SA.3. NOSALTRES I ELS ALTRES	
SA 4. CREATIVITAT I LLEURE SALUSABLE	BLOC 2. EXPLORACIÓ DE L'ENTORN PERSONAL, ACADÈMIC I PROFESSIONAL
SA 5. EL CIUTADÀ I L'ADMINISTRACIÓ	
SA 6. L'ITINERATI FORMATIU	
SA 7. EL MÓN DE TREBALL	BLOC 3. PROCÉS DE PRESA DE DECISIONS I DISSENY D'UN PROJECTE PERSONAL, ACADÈMIC I PROFESSIONAL
SA.8. LA RECERCA DE FEINA	

b) Els criteris d'avaluació vinculats a les competències específiques i associats a les situacions d'aprenentatge plantejades.

SITUACIÓ D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITÈRIS D'AVALUACIÓ
SA1.L'ÉSSER HUMÀ SA.2 LA IDENTITAT PERSONAL	-CE 1. Identificar en un mateix alguns processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge, la conducta i les emocions, i desenvolupar processos d'autoregulació que li permeten un aprenentatge al llarg de la vida.	1.1. Reconèixer els processos cognitius i emocionals bàsics i reflexionar sobre el propi aprenentatge. 1.2. Reconèixer i gestionar l'ansietat en situacions d'estrès, en els contextos personals, acadèmics i professionals, mitjançant estratègies de control de les emocions. 1.3. Identificar i analitzar críticament les fortaleces, les febleses, les metes, els interessos i els valors personals per a aplicar-los en la planificació del projecte personal, acadèmic i professional. 1.4. Reconèixer situacions de risc i hàbits de vida saludables, investigar de manera rigorosa els mitjans per a millorar la salut física i mental, i utilitzar la informació adquirida per a millorar els hàbits de la vida quotidiana
SA1.L'ÉSSER HUMÀ SA.2 LA IDENTITAT PERSONAL SA3. NOSALTRE I ELS ALTRES	-CE 2. Reconèixer alguns factors personals i socioculturals que intervenen en la comprensió d'un mateix en relació amb els altres i en l'adaptació al context social i professional, i respectar i valorar la diversitat.	2.1. Analitzar les habilitats socioemocionals necessàries per a actuar en els contextos interpersonals i professionals i planificar algunes estratègies per a millorar-les. 2.2. Identificar creences i valors culturals i socials que influeixen en la construcció de la identitat personal. 2.3. Analitzar i argumentar els drets de les persones, valorar la diversitat i plantejar accions davant de les situacions de violència i exclusió. 2.4. Participar de manera activa en dinàmiques de treball grupal i cooperatiu, contribuir a l'elaboració de projectes

		<p>col·laboratius i posar en acció habilitats comunicatives i estratègies que permeten arribar a consensos.</p> <p>2.5. Investigar els biaixos i els estereotips que poden influir en la construcció d'expectatives sobre les possibilitats personals, acadèmiques i professionals.</p>
<p>SA.4 CREATIVITAT I LLEURE SALUDABLE</p> <p>SA 6. EMPRANT FERRAMENTES I RECURSOS D'ORIENTACIÓ</p> <p>SA 8. M'APROXIME AL MÓN LABORAL</p>	<p>CE 3. Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació.</p>	<p>3.1. Buscar, seleccionar i manejar críticament informació de diverses fonts per a prendre decisions vocacionals dels àmbits personal, acadèmic i professional.</p> <p>3.2. Participar activament en les visites a centres de formació i centres de treball i analitzar la informació significativa.</p> <p>3.3. Explorar els diversos camps professionals i conèixer els requisits, les vies d'accés, els estudis necessaris i les condicions laborals.</p> <p>3.4. Investigar i analitzar les característiques del mercat laboral, els canvis de l'entorn professional i productiu i les ocupacions emergents, i detectar les habilitats que millor s'adapten a aquesta nova realitat.</p> <p>3.5. Identificar les diverses opcions d'ocupació a partir de les possibilitats d'inserció per compte d'altri i per compte propi, i explorar les relacions presents en cadascuna d'aquestes.</p>
<p>SA 4. CREATIVITAT I LLEURE SALUDABLE</p> <p>SA 5. L'ITINERARI FORMATIU</p>	<p>CE 4. Definir metes realistes, ajustades al coneixement d'un mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals.</p>	<p>4.1. Analitzar el context social, en relació amb la família, les amistats, la situació econòmica i les oportunitats acadèmiques i professionals, i valorar els suports amb els quals es compta i les dificultats que s'han de superar.</p> <p>4.2. Identificar les qualitats personals i els suports de l'entorn amb què afrontar amb eficàcia nous reptes i facilitar el procés de transició a la vida adulta.</p> <p>4.3. Contrastar i comparar la informació recopilada, plantejar hipòtesis i identificar</p>

<p>SA 7. EL MÓN DE TREBALL</p> <p>SA 8. LA RECERCA DE FEINA</p>		<p>les opcions que millor s'adapten als nostres interessos i avaluar-ne la viabilitat.</p> <p>4.4. Verificar en el procés de presa de decisions si els passos ens condueixen a la meta correcta o cal fer ajustos o replantejar els objectius.</p> <p>4.5. Prendre decisions a partir dels valors i les expectatives pròpies sense cedir a modes, pressió social o conductes d'evitació, i assumir la responsabilitat de les decisions.</p>
<p>SA 6. L'ITINERARI FORMATIU</p> <p>SA 7. EL MÓN DE TREBALL</p> <p>SA 8. LA RECERCA DE FEINA</p>	<p>CE 5. Dissenyar un projecte personal, acadèmic i professional propi i conregar les necessitats i els interessos personals i vocacionals amb les oportunitats de l'entorn i les destreses necessàries en la presa de decisions.</p>	<p>5.1. Prioritzar les necessitats i identificar els interessos personals i vocacionals mitjançant l'exploració de les oportunitats acadèmiques i professionals que ofereix l'entorn i mostrar les destreses necessàries en el procés de presa de decisions.</p> <p>5.2. Explorar el món laboral i extraure conclusions sobre el futur professional propi.</p> <p>5.3. Construir l'entorn personal d'aprenentatge per al desenvolupament personal, acadèmic i professional al llarg de la vida.</p> <p>5.4. Elaborar un projecte personal, acadèmic i professional propi i incorporar l'autoconeixement, el coneixement de l'entorn acadèmic i professional i l'aproximació al món laboral</p>

c) Els sabers bàsics que cal mobilitzar per a l'assoliment de les competències específiques

BLOC	SABERS BÀSICS	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES
<p>BLOC 1. AUTOCONeixEMENT I RELACIONS</p>	<p>SB1.1. Processos psicològics bàsics i fonaments biològics de la conducta</p> <p>-Processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge.</p>	<p>-CE 1. Identificar en un mateix alguns processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge, la conducta i les emocions, i desenvolupar processos d'autoregulació que li permeten un aprenentatge al llarg de la vida.</p>

INTERPERSONALS	<ul style="list-style-type: none"> -Processos psicològics bàsics implicats en les emocions -Fonaments biològics de la conducta 	
	<p>SB1.2. Coneixement d'un mateix</p> <ul style="list-style-type: none"> -Adolescència i formació de la identitat -Fortaleses, febleses, metes, interessos i valors -Autopercepció, expectatives i autoeficàcia -Conductes de risc, addiccions i hàbits de vida saludables -Habilitats per a la vida: cognitives, emocionals i socials -Afrontament de la incertesa i l'estrés -Habilitats d'organització i gestió -Autoconeixement vocacional -Oci i temps lliure -Autonomia personal. 	<ul style="list-style-type: none"> -CE 1. Identificar en un mateix alguns processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge, la conducta i les emocions, i desenvolupar processos d'autoregulació que li permeten un aprenentatge al llarg de la vida. -CE 2. Reconèixer alguns factors personals i socioculturals que intervenen en la comprensió d'un mateix en relació amb els altres i en l'adaptació al context social i professional, i respectar i valorar la diversitat.
	<p>SB1.3. Interaccions socials</p> <ul style="list-style-type: none"> -Cultura i desenvolupament individual i social -Desenvolupament personal dins del grup Influència de la pressió del grup -Consciència social i compromís amb la justícia social -Valor de la diversitat -Convivència i resolució pacífica dels conflictes -Atribucions socials i estereotips -Habilitats per a relacionar-se i per a la comunicació eficaç. 	<ul style="list-style-type: none"> -CE 1. Identificar en un mateix alguns processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge, la conducta i les emocions, i desenvolupar processos d'autoregulació que li permeten un aprenentatge al llarg de la vida. -CE 2. Reconèixer alguns factors personals i socioculturals que intervenen en la comprensió d'un mateix en relació amb els altres i en l'adaptació al context social i professional, i respectar i valorar la diversitat.

BLOC 2. EXPLORACIÓ DE L'ENTORN PERSONAL, ACADÈMIC I PROFESSIONA L	SB2.1. Fonts d'informació per al desenvolupament personal, acadèmic i professional -Internet i altres fonts d'informació -La fiabilitat de les fonts i actualitat de la informació -Serveis d'orientació en l'entorn personal, acadèmic i laboral -Mapa de recursos d'informació i assessorament .	CE 3. Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació
	SB2.2. Oportunitats de desenvolupament personal i social -Oportunitats de participació activa per al compromís social -Opcions per al desenvolupament d'habilitats i competències personals i socials.	CE 3. Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació
	SB2.3. Formació acadèmica i professional -Camps professionals i formació associada -Ocupacions professionals i estils de vida Batxillerat, Formació Professional i altres opcions d'estudis després de 4t d'ESO -Titulacions, graus, qualificacions i programes de formació: oferta, accés, vinculacions i continuïtat acadèmica i professional -Oportunitats acadèmiques en altres països	CE 3. Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació
	SB2.4. Món laboral -Exploració i descobriment de l'entorn de treball	CE 3. Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació

	<ul style="list-style-type: none"> -Opcions de treball per compte d'altri i iniciativa emprenedora -Mercat laboral i relacions en entorn de treball -Revolució digital en l'entorn laboral 	
<p style="text-align: center;">BLOC 3. PROCÉS DE PRESA DE DECISIONS I DISSENY D'UN PROJECTE PERSONAL, ACADÈMIC I PROFESSIONA L</p>	<p>SB3.1. Procés de presa de decisions</p> <ul style="list-style-type: none"> -Anàlisi reflexiva, sistemàtica i metòdica per a la presa de decisions -Identificació de les opcions millors i plantejament d'hipòtesis i la viabilitat que tenen -Factors que influeixen en les decisions -Assumpció de responsabilitats i anàlisi dels riscos -Verificació dels resultats i detecció d'errors 	<p>CE 4. Definir metes realistes, ajustades al coneixement d'un mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals</p>
	<p>SB3.2. Presa de decisions per al desenvolupament personal</p> <ul style="list-style-type: none"> -Qualitats personals i suports de l'entorn -Habilitats per a la gestió de la carrera -Metes personals -Planificació d'estratègies per a millorar el desenvolupament i el benestar personal i social 	<p>CE 4. Definir metes realistes, ajustades al coneixement d'un mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals</p>
	<p>SB3.3. Presa de decisions acadèmiques i professionals</p> <ul style="list-style-type: none"> -Descobriments dels interessos vocacionals i prioritització de les necessitats -Oportunitats acadèmiques i professionals, valoració de les que millor s'adaptin a les 	<p>CE 3. Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació.</p> <p>CE 4. Definir metes realistes, ajustades al coneixement d'un mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar</p>

	<p>qualitats i interessos personals Identificació de l'itinerari formatiu i d'altres àrees de millora de les competències acadèmiques i professionals</p> <p>-Suports i recursos amb els quals es compta i dificultats que s'han de superar per a assolir els objectius Pla d'orientació acadèmica i professional</p> <p>-Establiment d'un full de ruta</p>	<p>una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals</p> <p>CE 5. Dissenyar un projecte personal, acadèmic i professional propi i conregar les necessitats i els interessos personals i vocacionals amb les oportunitats de l'entorn i les destreses necessàries en la presa de decisions</p>
	<p>SB3.4. Aproximació a la incorporació al món laboral i aprenentatge al llarg de la vida</p> <p>-Estratègies i instruments per a la cerca activa d'ocupació</p> <p>-Estratègies i recursos bàsics per a l'emprenedoria</p> <p>-Entorn personal d'aprenentatge per al desenvolupament personal, acadèmic i professional al llarg de la vida</p> <p>-Aproximació al concepte de desenvolupament de la carrera professional</p>	<p>CE 3. Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació.</p> <p>CE 4. Definir metes realistes, ajustades al coneixement d'un mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals</p> <p>CE 5. Dissenyar un projecte personal, acadèmic i professional propi i conregar les necessitats i els interessos personals i vocacionals amb les oportunitats de l'entorn i les destreses necessàries en la presa de decisions</p>

d) Relacions de les competències específiques amb les competències clau

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X		X	X	X		X	X
CE2	X			X	X	X		
CE3	X	X		X				
CE4	X		X		X		X	
CE5	X	X	X	X	X		X	X

Les competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic:

- CCL: Competència en comunicació lingüística
- CP: Competència plurilingüe
- CMCT: Competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia
- CD: Competència digital
- CPSAA: Competència personal, social i d'aprendre a aprendre
- CC: Competència ciutadana
- CE: Competència emprenedora
- CCEC: Competència en consciència i expressió culturals

e)La seqüència d'activitats.

FOPP 3r PDC	
SITUACIÓ D'APRENTATGE	ACTIVITATS
PRIMER TRIMESTRE	
SA1.QUI SÓC?	Les concepcions de l'esser humà La teoria de l'evolució La psicologia de la ciència de l'ànima La psicologia social
SA.2 COM EM RELACIONE?	La recerca de la nostra identitat L'adolescència Aconseguir els teus objectius Aprendre a elaborar un pla
SA.3 NOSALTRES I ELS ALTRES	El valor d'un equip Negociació i mediació de conflictes El lideratge L'organització del treball en equip El nostre joc digital en la Xarxa
SEGON TRIMESTRE	
- SA 4. CREATIVITAT I LLEURE SALUDABLE	La creativitat Com pots desenvolupar la creativitat? Hàbits de lleure saludable La riquesa de la multiculturalitat

	Comunicar les nostres idees als altres
- SA 5. EL CIUTADÀ I L'ADMINISTRACIÓ	La ciutadania L'Estat La documentació de les persones Els registres públics Drests i prestacions de la Seguretat Social Els impostos
- SA 6. L'ITINERARIO FORMATIU	Les bases fisiològiques de l'aprenentatge L'aprenentatge L'educació formal Beques u estudis a l'estranger
TERCER TRIMESTRE	
SA 7. EL MÓN DEL TREBALL	Per a què treballem? Treballar en una empresa Treballar per a l'Estat Emprendre un negoci
SA 8. LA RECERCA DE FEINA	La incorporació al món laboral Com contracten les empreses? L'oferta de feina La nostra candidatura: el CV La fase de selecció Recursos de recerca de feina L'economia gig: el nòmada digital

f) L'organització dels espais d'aprenentatge i els agrupaments.

Quan organitzem els espais, però també els agrupaments, hem de tractar de crear contextos que serveixen per afavorir, provocar i organitzar relacions de l'alumant entre ells i l'entorn, i també que permeten plantejar-se qüestions, establir hipòtesis, crear vincles, connectar coses que sabem, etc.

Organitzar l'ambient d'aprenentatge comporta tenir presents no sols els aspectes físics (distribució, ordre, estètica) sinó també els relacionals, i crear un clima d'afecte, tranquil i alegre on l'alumant es senta acollit i motivat.

També s'ha de fer l'anàlisi i fer ús dels espais i recursos que pot oferir l'entorn: les famílies, els recursos públics del municipi, el medi natural i social proper...

S'han d'organitzar els materials tenint present que siguin adequats i variats, que estiguen a l'abast de l'alumnat, que siguin accessibles per a tots/es i que propicien l'aprenentatge.

D'acord amb l'estructura del centre els espais d'aprenentatge estan vinculats a les aules matèria a més de aules en espais exteriors. Aquests s'adaptaran segons les necessitats d'aprenentatge de sabers bàsics. El grup 3r de PDC té assignada per a la nostra assignatura l'aula Pablo Herrera, situada a la planta baixa i que compta amb mobiliari suficient de taules i cadires mobils, pissarra i projector. Hi ha la possibilitat d'emprar ordinadors portàtils o tablets del centre per a cada alumne. També té accés ràpid a l'aula portxada del pati (amb cadires de pala i taules) on es poden realitzar algunes activitats a l'aire lliure.

En quant a l'**agrupament** de l'alumnat es realitzaran diferents tipus d'agrupaments, segons la necessitat de l'activitat, tot prioritzant els grups heterogenis. Els diferents agrupaments que es contemplen són els següents:

- Individual: treball individual (activitats, autoavaluacions, examen...).
- Parelles: treball amb el company de taula. Normalment és la posició per defecte a l'aula.
- Grup col·laboratiu: grups de treball d'entre 4 i 6 alumnes.
- Grups interactius i altres dinàmiques grupals: grup d'experts, d'investigadors, 1-2-4, en cercles, debats, tribunals i altres dinàmiques de treball en grups.

g) La distribució del temps.

Per a poder fer una planificació de la distribució òptima del temps cal tindre en compte el nombre de sessions al llarg de tot el curs, els períodes vacacionals i festius el nombre de sessions setmanals, la durada de cada sessió, el calendari d'avaluacions aprovat en Claustre i COCOPE a l'inici de curs.

Per a l'assignatura FOPP de 3r PDC es disposen d'un total de 38 sessions de 55 minuts, amb un horari d'una sessió setmanal els dimarts de 11:25 a 12:20h.

També cal analitzar el currículum de l'assignatura FOPP proposat recollit al Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria (DOGV 9403, 11.08.2022) i fer una distribució racional dels blocs i sabers bàsics al llarg de tot el curs i les 3 avaluacions, atenent a una seqüenciació gradual segons el moment evolutiu i de desenvolupament de l'alumnat, la seua dificultat els sabers bàsics previs requerits, els plaços de preinscripció i matrícula establerts per l'administració,... i les característiques en el ritme d'aprenentatge del grup d'alumnat on tots ells presenten necessitats de suport educatiu.

La distribució proposada per blocs i avaluació serà la següent:

AVALUACIÓ	DATES /nº sessions	BLOC DE SABERS BÀSICS
1ª avaluació	11 setembre a 4 desembre (11 sessions)	bloc1 Autoconeixement
2ª avaluació	11 desembre a 27 març (14 sessions)	bloc2 exploració entorn personal, acadèmic professional
3ª avaluació	9 abril a 21 juny (12 sessions)	bloc3 presa desicions i disseny projecte personal, acadèmic professional

h) La selecció i organització dels recursos i materials.

Els recursos emprats per la realització de l'aprenentatge dels sabers bàsics s'adaptaran a l'evolució constant de l'aula. S'utilitzarà com a guia el llibre de Formació i orientació personal i professional. De forma transversal, anirem enriquint aquest llibre amb altres materials de pròpia elaboració com presentacions, recursos online, material penjat en aules, material en paper i audiovisual d'elaboració pròpia, apunts i material necessari per l'adquisició dels sabers bàsics.

L'organització de l'aprenentatge implicarà la incorporació de metodologies actives i l'ús de les experiències pràctiques com a suport a la matèria.

Tota proposta ha de partir del foment de la implicació l'alumnat, ja que no és un mer receptor d'ensenyament, sinó que és un subjecte actiu del procés d'ensenyament i aprenentatge. Aquesta metodologia pretén afavorir la col·laboració, la cooperació i la motivació de l'alumnat mitjançant l'ús de:

- **Lectura inicial / posada en comú des sabers previs** que serveix d'introducció a la unitat. A través de l'anàlisi, s'intentaran detectar les idees prèvies, preconcepcions o esquemes alternatius de l'alumne o alumna com a producte de la seva experiència diària i personal i el debat, col·loqui a les activitats de **Què sabem de...?**
- **Exposició de continguts i desenvolupament.** El docent desenvoluparà els continguts essencials de la programació, mantenint l'interès i fomentant la participació de l'alumnat. L'exposició de continguts s'alternarà amb el treball individual dels alumnes desenvolupant les activitats proposades al llarg de cada sessió. Aquestes activitats serveixen per comprovar, comprendre i consolidar els continguts desenvolupats en cada epígraf. Aquestes activitats es realitzen

sota la supervisió del professor, que analitzarà les dificultats i orientarà i proporcionarà als alumnes els ajuts necessaris.

- **Treball dels alumnes sobre les activitats de recapitulació finalsa** través de la realització de les activitats finals i posada en comú dels sabers bàsics assolits
- Elaboració del **projecte de vida**: on l'alumne anirà reflexionant i aprofundint en el seu autoconeixement al llarg del curs i recollint informacions per a la presa de decisions

La intervenció del professorat va encaminada a fer que l'alumnat construeixi criteris sobre les pròpies habilitats i competències en camps específics del coneixement, de la seva tasca com a estudiant i en l'aplicació pràctica a un projecte de vida enfocat als àmbits personal, acadèmic i professional.

El professor guia l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge, plantejant activitats en què cal consultar diverses fonts d'informació, recollir informació i, a més, ha de fomentar el rigor en l'ús del llenguatge. En totes les activitats és convenient reflexionar sobre allò realitzat, recopilar el que s'ha après, analitzar l'avenç en relació amb les idees prèvies (punt de partida) i facilitar a l'alumnat la reflexió sobre habilitats de coneixement, processos cognitius, control i planificació de la pròpia actuació, la presa de decisions i la comprovació de resultats.

i) Les mesures de resposta educativa per a la inclusió en els nivells III i IV i els criteris d'avaluació de les adaptacions curriculars significatives, si és el cas, associats a les situacions d'aprenentatge plantejades.

Com s'hi especifica a l'article 14 del Decret 104/2018 tercer nivell el constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup, que impliquen suports ordinaris addicionals.

Aquest nivell inclou mesures curriculars que tenen com a referència el currículum ordinari i com a objectius que l'alumnat destinatari promoció amb garanties a nivells educatius superiors, obtinga la titulació corresponent en els canvis d'etapa i s'incorpore amb les millors condicions al món laboral.

Dins del **nivell III** s'inclouen, entre d'altres, les següents mesures de resposta educativa que s'aplicaran majoritàriament a l'alumnat del grup (Decret 104/2018):

Activitats de reforç: El reforç pedagògic es una mesura de nivell III que pot aplicar-se en qualsevol etapa educativa.

Suposa l'adequació de la metodologia i les estratègies organitzatives, dutes a terme amb suports ordinaris.

Està dirigida a l'alumnat següent:

1. *Alumnat que té dificultats d'aprenentatge en àrees o matèries determinades.*
2. *Alumnat que ha promocionat amb àrees o matèries no superades del curs anterior.*
3. *Alumnat que roman un any més en el mateix curs.*
4. *Alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu valencià que s'incorpora de manera transitòria a un curs inferior al que li correspon per edat.*

El reforç pedagògic el planifica i l'aplica el professorat de les àrees o les matèries implicades, coordinat per la tutora o el tutor.

S'ha de fer preferentment dins de l'aula ordiària utilitzant estratègies organitzatives que beneficien tot l'alumnat del grup classe.

L'equip docent ha d'avaluar, trimestralment i quan finalitze cada curs escolar, l'organització i els resultats de les mesures aplicades amb l'objecte de valorar el progrés i prendre decisions.

Adaptacions d'accés al currículum que no impliquen materials singulars, personal especialitzat o mesures organitzatives extraordinàries: Les adaptacions d'accés tenen com a objectiu que l'alumnat que presenta necessitats específiques de suport educatiu pugui accedir a les experiències educatives comunes en entorns normalitzats i desenvolupar el currículum ordinari o, si escau, el currículum adaptat.

Poden aplicar-se en totes les etapes educatives i en qualsevol dels nivells de resposta i impliquen la modificació o la provisió de suports materials, espacials, personals, de comunicació, metodològics o organitzatius.

Inclou l'eliminació dels obstacles que dificulten el desplaçament o l'accés físic, la disposició de les condicions d'il·luminació i sonoritat, la senyalització i l'organització dels espais perquè puguin ser comprensibles i segurs, la selecció i l'adaptació dels materials curriculars d'ús comú en format accessible

Actuacions d'acompanyament i suport personalitzat: A més de les mesures generals de nivell I i II dirigides a l'alumnat del centre i d'un grup classe, s'han de desenvolupar les actuacions d'acompanyament i suport personalitzat per a l'alumnat que en un moment determinat les pot necessitar, per viure, entre altres, situacions d'instabilitat emocional, malaltia, exclusió, discriminació, violència, assetjament o desprotecció.

Aquestes actuacions d'acompanyament i suport especialitzat impliquen, entre altres, el desenvolupament de protocols d'igualtat i convivència i d'actuacions que impliquen emocionalment l'alumnat, en reforcen l'autoestima, el sentit de pertinença al grup i al centre, i el preparen per a interaccions positives en contextos socials habituals, actuals i de futura incorporació.

Mesures de suport en contextos externs al centre per a l'alumnat en situació de malaltia, desprotecció, mesures judicials o altres situacions

Programes específics d'atenció a la diversitat: en l'ESO s'inclouen també l'organització del currículum en àmbits d'aprenentatge i programes específics d'atenció a la diversitat: Programa de diversificació curricular per al tercer curs de l'Educació Secundària Obligatòria (3r PDC): és una mesura curricular extraordinària de nivell III dirigida a l'alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge i es considera que, mitjançant aquesta mesura, pot obtenir el títol de graduat en Educació Secundària Obligatòria.

Mesures de nivell IV

Segons l' Article. 14.1 d) del Decret 104/2018 el quart nivell de resposta el constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada de caràcter extraordinari que implique suports especialitzats addicionals.

Atenent al caràcter extraordinari d'aquest nivell, és preceptiu, en tots els casos, la realització d'una avaluació sociopsicopedagògica i l'emissió d'un informe sociopsicopedagògic corresponent així com el corresponent Pla d'Atenció Personalitzada (PAP)

En aquest grup es troben 3 alumnes que requereixen d'aquest tipus de mesures i que venen recollides i especificades al seu PAP contant amb la col·laboració i intervenció del professorat especialitzat de suport (persona especialista de Pedagogia Terapèutica).

j) Els elements que faciliten l'accessibilitat de l'aprenentatge.

Es fa necessari assegurar l'**accessibilitat física, sensorial, cognitiva i emocional** de tot l'alumnat des d'un model de Disseny Universal de l'Aprenentatge accessible (DUA- A), per això hem de comprovar que es reuneixen les condicions adequades en tots aquests aspectes:

Aspectes físics:

- Condicionar l'accés al centre mitjançant rampes en l'entrada i ascensor a l'interior.
- Ampliació de l'espai entre taules i cadires per a afavorir la deambulació amb la màxima autonomia i diferents maneres d'organitzar el mobiliari de l'aula.
- Realitzar una distribució dels elements de l'aula que garantisca que tot l'alumnat arriba adequadament als materials i té visibilitat a la pissarra, al professorat, etc.
- Adaptar tisores i altres materials fungibles per a l'alumnat esquerrà.

- Tindre tota la classe ordenada que afavorisca la deambulació i localització dels recursos materials (han d'estar col·locats a l'altura de l'alumnat per al seu abast).
- Ordenar i etiquetar els materials per ambients per a facilitar l'accés, amb prestatgeries accessibles.
- Disposar d'un fons social en el centre i facilitar el préstec de materials per a l'alumnat amb dificultats econòmiques i els qui el precisen.
- Tindre en tot moment localitzades i correctament custodiats els tractaments farmacològics i informar degudament a tot el professorat de la seua ubicació i utilització.

Aspectes sensorials:

- Situar a l'aula cartells o panells informatius el text dels quals es presenta en fonts de major grandària i contrast de color.
- Adequar la il·luminació de l'aula, evitant reflexos que afavorisquen una visió òptima, mitjançant la col·locació d'estors i pissarra en acabat mat.
- Cuidar l'acústica de l'aula i espais de treball,
- Organitzar la distribució de l'aula, de manera que tot l'alumnat puga veure i sentir la informació necessària des dels diferents llocs.
- Utilitzar diferents formats per a presentar la informació (visual, auditiu, gestual, digital, etc.).
- Donar suport a les explicacions amb claus visuals, orals i fins i tot gestuals que afavorisquen la seua comprensió

Aspectes cognitius:

- Facilitar el desplaçament pel centre amb senyalitzacions en el sòl, parets i portes..
- Situar en un lloc visible de l'aula, les normes de convivència, el protocol d'actuació i a qui acudir en cas de conflictes.
- Acompanyar l'explicació de les activitats amb instruccions clares i concises, especificant l'objectiu que es pretén aconseguir.
- Graduar les activitats amb diferents graus de complexitat cognitiva.
- Organitzar la sessió amb diferents activitats que permeten xicotets descansos i, fins i tot, moviment entre activitat i activitat per a afavorir l'atenció dels alumnes amb més dificultats a l'hora de mantindre l'atenció sostinguda.
- Eliminar elements de distracció i factors que generen càrrega cognitiva (estructurant bé els continguts, dividint els continguts complexos en unitats més senzilles, oferint organitzadors, etc).
- Assegurar que els contextos virtuals i tecnològics d'aprenentatge no suposen una barrera (revisar l'accessibilitat de les webs, la comprensió de l'aula virtual, les normes de les classes virtuals, etc) i realitzar les adaptacions necessàries en els elements de maquinari.
- Complementar la informació mitjançant suport visual, auditiu, gestual, digital, etc. abans i durant la realització de l'activitat per a afavorir la comprensió.

- Utilitzar textos i continguts derivats dels seus focus d'interés, que connecten amb els seus coneixements previs i que resulten funcionals.
- Afavorir l'ús de diccionaris i traductors digitals que faciliten l'accés als continguts en la llengua vehicular.
- Emprar diferents instruments d'avaluació que permeti a l'alumnat diferents maneres d'expressió.

Aspectes emocionals:

- Potenciar un clima d'aula en el qual tot l'alumnat se senti còmode, acollit i valorat, capaç d'intervindre i participar de manera segura.
- Desenvolupar activitats que afavorisquen la integració i cohesió del grup amb la participació de l'alumnat.
- Centrar-nos en les fortaleses de cadascun dels alumnes i donar-nos suport en elles a l'hora d'intentar treballar les seues febleses.
- Plantejar activitats en les quals el professorat s'assegura que tots i cadascun dels alumnes i alumnes pot expressar i demostrar algun contingut après.
- Conèixer la situació emocional de l'alumnat per a donar una resposta a les seues necessitats i que se senten valorats/des i acollits/des.
- Plantejar activitats i projectes que afavorisquen la participació de tots i totes, valorant les aportacions de cadascun/a.
- Flexibilitzar els temps en la realització de les tasques, respectant els ritmes d'aprenentatge.
- Dinamitzar projectes que afavorisquen l'aprenentatge entre iguals o la tutorització.
- Fomentar la pràctica d'habilitats socials i emocionals perquè l'alumnat aprenga a expressar els seus sentiments i gestionar les seues emocions.
- Elaborar les normes de l'aula implicant l'alumnat.
- Formar i empoderar l'alumnat com a motor clau en la resolució de conflictes i com a mediadors d'aquests.

k) Els instruments de recollida d'informació i models de registre per a la valoració del progrés de l'alumnat.

En cada situació d'aprenentatge s'utilitzaran diversos instruments per a la recollida d'informació sobre l'evolució de l'aprenentatge de l'alumnat. Fomentarem l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos, accessibles i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permeten la valoració objectiva de tot l'alumnat.

Entre els instruments que emprarem, destaquem:

- Indicadors d'observació i llistes d'acarament, per a analitzar el nivell d'acompliment dels alumnes i realitzar el seguiment actualitzat del seu procés d'aprenentatge.
- Rúbriques, que analitzaran l'avanç i compliment dels criteris d'avaluació.

- Instruments de metacognició i autoavaluació per als alumnes, fomentant l'avaluació formativa individualitzada.
- Diaris d'aprenentatge, instrument de reflexió personal que servirà d'autoavaluació, de manera que siga possible valorar el seu propi aprenentatge, tant respecte als sabers adquirits com al procés.
- Enquestes i formularis per a la coavaluació.
- Observació de l'aula mitjançant diari personal
- Dossier de treball individual (Portfolio)
- Exposició del treball en equip
- Dossier en equip amb la resposta al problema plantejat
- Respostes elaborades per l'alumnat de les preguntes plantejades a l'inici d'activitat. Exposició de les mateixes davant el grup classe.

Es recomana que per a l'avaluació de les activitats s'aplique una rúbrica adaptada a cada activitat.

Una vegada recollida la informació de cada instrument que apareix en cada situació d'aprenentatge, les dades es traslladen a una llista d'acarament per a comprovar els criteris d'avaluació, seguint un esquema similar al següent:

Competencias	CE1						CE2						CE3						CE4						CE5					
Criterios de evaluación	1.1		1.2		1.3		2.1		2.2		2.3		3.1		3.2		3.3		4.1		4.2		4.3		5.1		5.2			
En Proceso/ Conseguido	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C	P	C		
NomAlumne																														
NomAlumne																														

